

Investavimo apžvalga

Sveiki,

Pagaliau baigėsi žiema. Daugelis skaitytojų, esu įsitikinusi, norėtų matyti kitą sakinį – „pagaliau baigėsi kritimas finansų rinkose“. Deja, jam laikas dar neatėjo. Streso būsenos palaikymui į rinką vis išmetama „siurprizų“. Apie dabartinę situaciją ir artimiausios ateities prognozes galite pasiskaityti mūsų analitikų kas mėnesinėje rinkų apžvalgoje paskutiniame leidinio puslapyje.

Pastaruoju metu kilusi susidomėjimo žaliavomis mada verčia ir mus nuo jos neatsilikti. Šio numerio papildomos temos susijusios su populiariausiomis iš jų – nafta ir auksas.

O ieškantiems atsakymo į amžinąjį klausimą: „Ką daryti?“ – gal padės keli žymaus investuotojo Andre Kostolany patarimai:

„Niekada nereikia lėkti paskui akcijas arba tramvajų. Kantrybės: kita(s) tikrai pasirodys.“

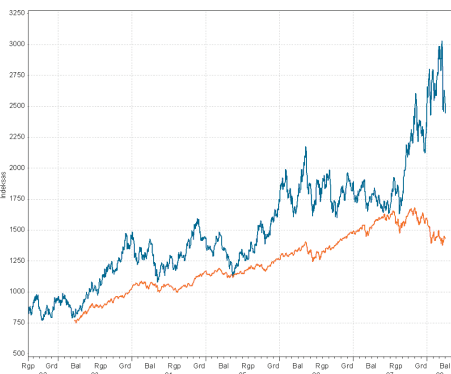
„Kas neturi akcijų, kai jų kainos krenta, tas jų neturi ir kai kaina kyla.“

Sėkmės.

Daiva Račkauskienė

Akcijų rinkos krenta - aukso vertė juda aukštyn!

S&P 1200, Aukso kaina pasaulyje, USD
Pasaulio akcijų MSCI indeksas

Amžiais auksas buvo vertinamas dėl savo grožio, retumo, stabilumo bei pasaulinės valiutos statuso. Imperijos bei tautos siekė turėti kuo daugiau šio geltono metalo - priemonės tarptautiniuose mainuose, turto laikyme bei, siekiant padidinti ir išlaikyti galią. Žmonės aukso pavidalu siekė laikyti savo turtą, apsidraudžiant prieš popierinių pinigų nuvertėjimą ir prieš makroekonominės, geopolitinės rizikas. Istorijoje esant visiškai akcijų kritimui, pavyzdžiui, per pasaulinius karus, revoliucijas, yra sunku atrasti bet ką, kas išlaikytų savo vertę. Akcijų rinkos žlunga. Vyriausybės įklimpa giliose skolose. Nekišojamas turtas nėra vertinamas, kadangi, arba vyriausybės pasisavina turtą, arba nuosavybė negali būti apsaugota nuo nusikaltėlių. Papuošalai gali išlaikyti savo vertingumą, tačiau yra svarbu turėti gerą slėptuvę. Tik pagalvokite, apie visas brangenybes pasisavintas nacių arba Raudonosios armijos...

Pastaruoju metu aukso kainai perkopus USD 1,000 dolerių žymę yra tikimasi, kad aukso „jaučių rinka“ judės į priekį. Yra keletas faktorių, kurie šiuo metu įtakoja aukso kainos kilimą rinkose. Pirmasis faktorius įtakoja aukso kainos kilimą yra šiuo metu tebesitęsianti paskolų krizė ir jos pasekmės finansiniam sektoriui, akcijų rinkų kritimui. „Carlyle“

grupės obligacijų fondas kreditorių buvo priverstas likviduoti. Vieno iš žymiausių investicinių bankų - „Bear Stearns“ akcijų kainai kritus nuo USD 179 iki USD 10, suerimus dėl investicinio banko finansų, kilo nerimas dėl visos finansų sistemos stabilumo. O kaip jau žinome, auksas tokiose situacijose yra ištis patraukli investavimo alternatyva. Antra, „saugausrojaus“ investicija yra paklausi dėl padidėjusio nerimo susijusio su rekordiniu JAV deficitu ir krentančia dolerio verte, kurią JAV centrinis bankas yra ir toliau pasiruošęs mažinti. Fed'as yra labiau susirūpinęs JAV ekonominės situacijos gerinimu, tad mažina bazinę palūkanų normą, nepaisant infliacijos augimo. Tačiau čia reikėtų pažymėti, kad aukso vertė nuo 2005 m. pradžios, lyginant su Euru bei Jena, padvigubėjo. Trečiasis faktorius, įtakojantis aukso kainos kilimą yra padidėjusi paklausa aukso papuošalams sparčiai augančiose Indijos, Kinijos rinkose ir išaugęs aukso naudojimas technologijų, stomatologijos srityse. Na o ketvirtąjį priežastis yra ta, jog paklausos padidėjimas neatitinka pasiūlos augimo. Aukso gavyba pasiekė aukštumas 2001 m. ir yra tikimasi, kad jo gavyba sumažės per ateinančius keletą metų. Šiuo metu daugiausiai aukso yra išgaunama Pietų Afrikoje, JAV, Australijoje, Kinijoje, Rusijoje ir Peru. Penktasis postūmis aukso kainos augimui yra svarstymai, ar centriniai bankai turi teisę parduoti turimas aukso atsargas. Parlamento susirinkime Didžiosios Britanijos Lėdas prisipažino šio dešimtmečio pradžioje pardavęs 12,7 mln. uncijų aukso už USD 3,5 mlrd., vidutine kaina - USD 276. Šiuo metu auksas būtų vertas USD 12,5 milijardų. Tačiau Gordoną Brauną (Gordon Brown) nelaiku pardavus aukšą galima būtų kaltinti mažiau nei jo pirmtaką Gofrį Huvą (Geoffrey Howe).

Pastarasis 1980 m. aukšą pardavė už 12,7 milijonų uncijų, o galėję už tai gauti USD 11 milijardų. Investavimas į Lėdo obligacijas tuomet būtų atnešęs 7% grąžą, sukaupiant daugiau nei USD 100 milijardų. Dėl šių veiksmų britų mokesčių mokėtojai prarado apie USD 90 milijardų. Tačiau 1980-ieji buvo sudėtingi metai, tad pono Huvo negalima labai kaltinti, bet tai primena, jog auksas kartais gali būti naudojamas

ir spekuliaciniais motyvais. Investuotojai turėtų turėti omenyje, kad metalas yra ilgalaikės vertės investicija, kadangi, pavyzdžiui, nuo 1980 iki 2000 metų jo kaina krito 2/3 nominaliosios vertės. Taigi investuotojai turėtų būti budrus.

Nors ir taip nemaža investuotojų pirkdavo ir pardavė auksą, auksas gavybos kompanijų akcijas, auksas ateities sandorius, pastaruoju metu yra matoma vis didesnė tendencija apsidrausti nuo ekonomikos, politikos, finansinių rinkų svyravimų sudarant portfelį su vis aukštesniu investavimo į auksą santykiu. Investavimas į aukso luitus, retas monetas yra geras būdas sumažinti portfelio riziką. Aukso paklausą taip pat sąlygojo ir naujo tipo pirkėjai - ETF (Exchange traded funds). Jų portfeliai leidžia investuotojams investuoti į metalą, nesirūpinti dėl jo saugojimo monetų, ar luitų pavidalu, ir be rizikos, susijusios su kasybos bendrovių akcijų pirkimu. Yra manoma, jog ETF'ams priklauso daugiau nei 915 tonų aukso - daugiau nei turi Europos Centrinis bankas.

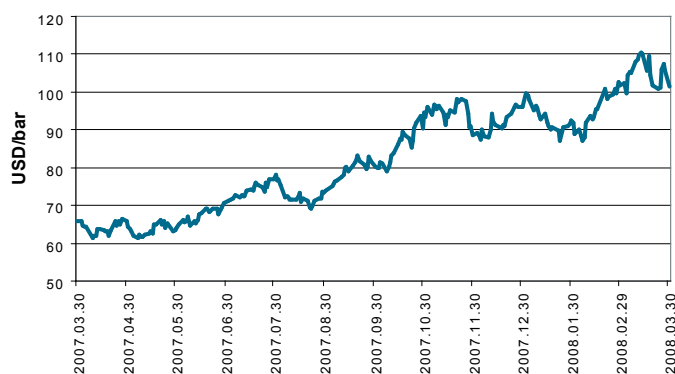

Auksui suteikiamas „žaliavos kriziniais laikotarpiais“ pavadinimas yra todėl, jog auksas yra vienintelė turto klasė, kuri yra negatyviai virtualiai koreliuojanti su visomis galimomis popierinėmis investicijomis (pavyzdžiui, akcijomis, obligacijomis, išdo obligacijomis ir grynaisiais pinigais). Tad įvykiai mažinantys jų vertę - prastėjančios monetarinės, ekonominės, politinės sąlygos įprastai aukso vertę tik padidina. 1987 m. spalio mėn. JAV akcijų rinka staigiai krito, kai akcijų ir kitų popierinė vertė išreikštų turto klasių vertė mažėjo. Tuo tarpu aukso vertė minėtuoju periodu išliko stabili. Taip pat per 1997- 1998 m. Azijos krizę daugumos valiutų vertės sumažėjo perpus, na o auksas išlaikė ir netgi padidino savo vertę Azijos investuotojams. Taigi, šiuo metu krentant akcijų rinkoms (žiūr. paveikslą), augant infliacijai, esant neaiškiai situacijai finansiniame sektoriuje, investavimas į auksą pastaruoju metu yra ištis istoriškai pagrįsta ir naudinga praktika.

Gintarė Matuzaitė

Naftos eros pabaiga

Naftos kaina

Nuo pat XX amžiaus pradžios, kuomet Henris Fordas gamybai pritaikė konvejerį, ir pasaulyje ėmė sparčiau plisti automobiliai, iki pat šių dienų mašinų gamintojai „meldžiasi“ senam geram vidaus degimo varikliui. Tačiau pastaruosiu metu vis garsiau kalbama, kad ne už kalnų ta diena, kai pasaulis šiuo požiūriu smarkiai pasikeis. Ir tam yra mažiausiai dvi priežastys: globalinis klimato atšilimas ir rekordškai aukštos naftos kainos. Per paskutiniuosius metus juodojo aukso kaina pakilo kone dvigubai. Be to, mokslininkai kalba, kad ir naftos atsargos nėra begalinės – prognozuojama, kad paklausa ims viršyti pasiūlą jau artimiausiais dešimtmečiais. Mažėjant naftos atsargoms, sunkėja jos gavyba, įmonės priverstos įsisavinti atšiauriuose regionuose esančius telkinius, todėl vis labiau auga žaliavos savikaina. Visa tai, žinoma, pirmiausia turėtų pakelti naftos kainas į neregėtas aukštumas, tačiau pasikeitus požiūriui ir naftai, kaip pagrindiniam automobilių kurui, užleisdamas vietą kitam energijos šaltiniui, ji gali netekti investuotojų dėmesio.

Dėl rekordinių kainų vis labiau apsimoka vystyti naftos gavybą iš „aliejingų smėlynų“. Mūsų ausiai tai gali nuskambėti gana egzotiškai, tačiau Kanadoje vis labiau didėja tokios naftos iš smėlio išgavimo apimtys. Gavybos kaštai – 50 USD/bar Kanadoje ir 10 USD/bar tradiciniu būdu Saudo Arabijoje – aišku skiriasi, tačiau esant dabartinėms kainoms, apsimoka ir tokia gavyba, o tos bendrovės planuoja toliau didinti investicijas. Tuo labiau, kad Kanadoje „smėlingos naftos“ atsargų yra tik trečdaliu mažiau nei žinomos Saudo Arabijos atsargos. Žinoma daugelis supranta, kad net ir tokia nafta kažkada baigsis, todėl vis plačiau naudojami alternatyvūs degalai. Jau kurį laiką vystoma biodegalų idėja, jų maišoma su tradiciniu kuru, tačiau gana vangiai – juk didžiosios kompanijos gauna pakankamai pelnų ir iš tradicinės automobilių pramonės. Kitas galimas stabdis biodegalams yra žemės ūkio pro-

mą net iki 90%. Taip išsprendžiama daugelis problemų, kurias sukelia tradicinių biodegalų gamyba ir naudojimas. Tokiais rodikliais pradeda žavėtis ir didieji gamintojai, tokie kaip „Volkswagen Group“, kurie pradėjo aktyviai investuoti į tokius tyrimus. Svarbus faktas, kad viena didžiausių pasaulio naftos bendrovių „Shell“ aktyviai investuoja į naujos kartos biodegalų tyrimus ir net siekia juos pritaikyti lenktyniniams automobiliams. Vis dėl to žmonės, dirbantys toje srityje, ko gero geriau mato realią situaciją nei kiti, todėl tokia investicijų kryptis parodo galimas ateities tendencijas.

Tačiau svarbiausią vaidmenį diskusijose dėl perėjimo prie alternatyvių energijos šaltinių vaidina gamintojų požiūris į automobilių pramonės ateitį bei vyriausybės į globalinio atšilimo realią grėsmę. Džiugu, kad atsiranda vis daugiau teigiamų ženklų. JAV ir Europoje svarstomi įstatymai, griežtai apribosiantys anglies dvideginio išmetimą į aplinką ir reglamentuosiantys biodegalų gamybą bei naudojimą. O šių metų Detroito parodoje didžiausios žvaigždės buvo naujieji energiją taupantys ir biodegalus naudojančios automobiliai. Be „Toyota“, inovacijų lyderio šioje srityje, hibridinius automobilius jau pristatė ir Amerikos pramonės gigantas „General Motors“. O ką jau kalbėti apie biodegalais varomą „Ferrari“! Technologijos aišku nėra tobulos (nors aišku iki šiol automobilių gamintojams ir nebuvo poreikio jų vystyti), tačiau judėjimas matomas. Ypač aktyviai automobilių gamintojai pastaraisiais metais

investuoja į naujos kartos baterijų kūrimą hibridiniams ir elektriniams automobiliams. Ko gero geriausiai revoliucijai yra pasiruošusi „Toyota“ bendrovė, kuri net turi savo atskirą padalinį, dirbantį mokslinių tyrimų srityje ir tobulinantį baterijas. JAV milžinas „GM“, didžiausias japonų giganto konkurentas, suprato, kad ilgiau laukti nebegalima, nes vėliau gali būti sunku atsikvoti rinkos dalį iš Azijos automobilių gamintojų. Kita vertus amerikiečiams nebėra kur trauktis – prarasta didžiausio gamintojo pasaulyje pozicija, prastėjantys pardavimai, pertvarkos poreikiai verčia bendrovės vadovybę ieškoti išeikių. Todėl buvo paskelbta, kad „GM“ pristatys naują hibridinį automobilį dviejų metų bėgyje. Iš to žinoma pasipelnys naujų galingų baterijų tiekėjai, tokie kaip „Hitachi“.

Taigi šiuo metu yra dvejopas požiūris į naftos rinką – vieni investuotojai laikosi iškabinę pelnų, nekrepia dėmesio į klimato problemas ir nemano, kad nafta nužengs nuo arenos; kiti nelaukia ir investuoja į naujas technologijas bei jas vystančių bendrovių akcijas ir tikisi būti pirmieji, pasinaudosiantys ateities kylančių bendrovių žvaigždžių pelnais. Ir tik ateitis parodys, kurie buvo teisūs. Aišku tik viena – galingais automobiliais paremta kultūra ir tradicinių automobilių gamyba turės pasikeisti. Tačiau kol tai nutiks, mes ko gero dar sulauksime ne vienos energetikos krizės, naujų konfliktų dėl žaliavų resursų ir pamatysime naftos kainas ties 200 USD/bar, o gal ir dar aukščiau.

Martynas Žakevičius

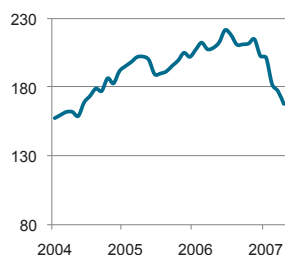
Didžiausi gamintojai		Naftos gavyba		Patvirtinti rezervai		Suvartojimas		Perdirbimo pajėgumai	
		1000 bar/diena	% dalis pasaulyje	1000 bar/diena	% dalis pasaulyje	1000 bar/diena	% dalis pasaulyje	1000 bar/diena	% dalis pasaulyje
1	Saudo Arabija	10,859	13.10%	264.3	21.90%	2,005	2.40%	2,100	2.40%
2	Rusijos Fed.	9,769	12.30%	79.5	6.60%	2,735	3.30%	5,491	6.30%
3	JAV	6,871	8.00%	29.9	2.50%	20,589	24.10%	17,455	20.00%
4	Iranas	4,343	5.40%	137.5	11.40%	1,669	2.00%	1,704	2.00%
5	Kinija	3,684	4.70%	16.3	1.30%	7,445	9.00%	7,029	8.10%
6	Meksika	3,683	4.70%	12.9	1.10%	1,972	2.20%	1,463	1.70%
7	Kanada	3,147	3.90%	17.1	1.40%	2,222	2.50%	1,968	2.30%
8	Venesuela	2,824	3.70%	80	6.60%	565	0.70%	1,289	1.50%
9	UAE	2,969	3.50%	97.8	8.10%	408	0.50%	620	0.70%
10	Kuveitas	2,704	3.40%	101.5	8.40%	275	0.40%	905	1.00%

Didžiausi vartotojai		Naftos gavyba		Patvirtinti rezervai		Suvartojimas		Perdirbimo pajėgumai	
		1000 bar/diena	% dalis pasaulyje	1000 bar/diena	% dalis pasaulyje	1000 bar/diena	% dalis pasaulyje	1000 bar/diena	% dalis pasaulyje
1	JAV	6,871	8.00%	29.9	2.50%	20,589	24.10%	17,455	20.00%
2	Kinija	3,684	4.70%	16.3	1.30%	7,445	9.00%	7,029	8.10%
3	Japonija	n/d	n/d	n/d	n/d	5,164	6.00%	4,542	5.20%
4	Rusijos Fed.	9,769	12.30%	79.5	6.60%	2,735	3.30%	5,491	6.30%
5	Vokietija	n/d	n/d	n/d	n/d	2,622	3.20%	2,390	2.70%
6	Indija	807	1.00%	19.3	5.60%	2,575	3.10%	2,992	3.40%
7	Pietų Korėja	n/d	n/d	n/d	n/d	2,312	2.70%	2,633	3.00%
8	Kanada	3,147	3.90%	17.1	1.40%	2,222	2.50%	1,968	2.30%
9	Prancūzija	n/d	n/d	n/d	n/d	1,952	2.40%	1,959	2.20%
10	Saudo Arabija	10,859	13.10%	264.3	21.90%	2,005	2.40%	2,100	2.40%

Pasaulio rinkų gairės

Pasaulio akcijų indeksas

Nuo metų pr.	1 mėn.	1 metai	3 metai*
-16.6%	-5.3%	-19.5%	+1.2%

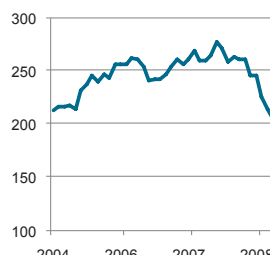

Centrinių bankų veiksmai;
Pasaulio valstybių gerovės
fondų investavimo į akcijas
pradžią;

JAV nekilnojamojo turto ir
paskolų rinkų krizių įtaka;
Žaliavų kainų rizika;
Auganti infliacija;
Geopolitinė situacija;

JAV akcijų indeksas

Nuo metų pr.	1 mėn.	1 metai	3 metai*
-16.9%	-4.7%	-21.4%	-2.2%

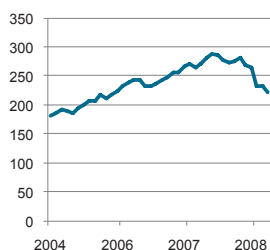

Silpnėjantis doleris palaiko
eksportą;

Nekilnojamojo turto ir
finansinio sektoriaus
silpnumas;
Lėtėjantis vartojimas;
Žaliavų kainų rizika;
Auganti infliacija;

Europos akcijų indeksas

Nuo metų pr.	1 mėn.	1 metai	3 metai*
-16.0%	-3.9%	-18.0%	+5.3%

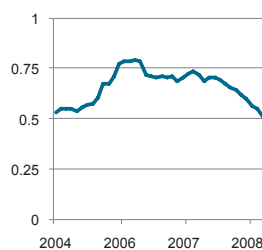

Stipri darbo rinka dar
palaiko vartojimą

JAV ekonomikos krizės
įtaka Europai;
Žaliavų kainų įtaka;
Auganti infliacija;
Neskatinančios augimo
palūkanos;

Japonijos akcijų indeksas

Nuo metų pr.	1 mėn.	1 metai	3 metai*
-15.1%	-8.2%	-29.3%	-2.6%

Alternatyvios eksporto
rinkos

Globalus ekonomikos
sulėtėjimas;
Stiprėjanti jena;

Besivystančių šalių akcijų indeksas

Nuo metų pr.	1 mėn.	1 metai	3 metai*
-17.2%	-9.9%	+1.6%	+26.4%

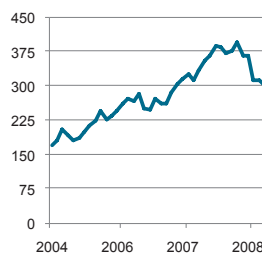

Spartus ekonomikų
augimas;
Mažėjanti priklausomybė
nuo JAV ekonomikos;
Didelis likvidumas;
Aukštos žaliavų kainos;

Kai kur pernelyg didelės
užsienio įplaukos;
Didėjanti infliacija;
Priklausomybė nuo žaliavų
kainų;

Rytų Europos akcijų indeksas

Nuo metų pr.	1 mėn.	1 metai	3 metai*
-17.6%	-3.0%	-9.7%	+16.7%

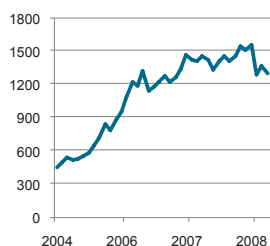

Stipri pramonė;
Nedidelė priklausomybė
nuo JAV;

Auganti infliacija;
Fundamentaliai
silpnesnė ekonominė
padėtis negu kituose
regionuose;

Rusijos akcijų indeksas

Nuo metų pr.	1 mėn.	1 metai	3 metai*
-16.6%	-4.5%	-10.3%	+36.0%

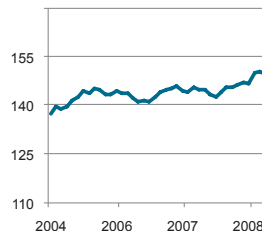

Sparčiai augantis
vartojimas;
Didelis likvidumas;
Aukštos žaliavų kainos;

Neskaidrumas politikoje;
Didelė priklausomybė
nuo žaliavų kainų;
Prasta demografinė
padėtis;

Europos obligacijų rinka

Nuo metų pr.	1 mėn.	1 metai	3 metai*
+2.0%	-0.7%	+3.3%	+2.4%

Lėtėjant ekonomikai,
mažėjančios palūkanos

Auganti infliacija

* - vidutinis metinis augimas
Naudoti „Dow Jones“, „Ishares“, „JP Morgan“, RTS indeksų eurais duomenys

Kovo mėnesio apžvalga

Kovo mėnuo rinkoms buvo gana permainingas. Pirmąją savaitę daugelis rinkų riedėjo žemyn, vedinos prastų naujienų iš JAV. Tačiau antroje mėnesio pusėje pradėta ieškoti teigiamų naujienų ir priežasčių atsigavimui. Investuotojų dėmesio sulaukė centrinių bankų pastangos švelninti finansų krizės padarinius.

Nerimas nepalieka rinkų ir investuotojai darosi vis atsargesni, netgi po truputį traukiasi. Tą patvirtina ir faktas, kad per pirmą šių metų ketvirtį iš investicinių akcijų fondų buvo atsiimta apie 100 mlrd. USD. Daugiausiai iš su JAV, Vakarų Europa ir Japonija susijusių akcijų fondų. Tačiau šį kartą tuo požiriu nukentėjo ir besivystančių rinkų fondai, iš kurių išėjo apie 20 mlrd. USD. Vieni investuotojai savo lėšas stengėsi apsaugoti, todėl ženkliai padidėjo įplaukos į pinigų rinkos fondus, o kiti nusprendė pasinaudoti situacija ir aktyviai investavo į minimizuotos rizikos fondus. Teigiamais srautais gali džiaugtis tik su Rusijos, Taivano, Artimųjų Rytų ir Afrikos rinkomis susiję akcijų fondai.

Naujienos iš JAV nedžiugina. Šalyje toliau prastėja padėtis NT sektoriuje: daugėja paskolų įmokų vėlavimų ir sutarčių nutraukimo atvejų, o namų kainos pasiekė žemiausią ribą per paskutiniuosius keliolika metų. Vartojimas irgi išlieka gana menkas. Be to, jei praeitą mėnesį kalbėjome apie mažesniųjų bankų bankroto galimybę, tai dabar nerimas didesnis. Visą pasaulį sudrebino vieno didžiausių JAV investicinių bankų „Bear Stearns“ istorija. Prieš savaitę kainavusių 30 USD už akciją bankas nusipirko kitas JAV bankas, mokėdamas tik 2 USD už akciją (tiesa vėliau kaina buvo pakelta iki 10 USD). Dėl visų tų priežasčių Federalinis Rezervų bankas kaip įmanymą bando suvaldyti situaciją. Kartais atrodo, kad didžioji dalis arsenalo jau išnaudota. Be palūkanų sumažinimo 75bp iki 2.25% buvo imtasi ir beprecedencijų priemonių – pirmą kartą istorijoje prie FED'o lengvatinių pinigų lan-gelio galėjo prieiti ir investiciniai bankai. Tačiau nerimas dabar yra pakankamai stiprus, todėl net gero naujienose išvelgiama kas nors bloga. Šiuo atveju manoma, kad FED'as, imdamasis tokių veiksmų gali žinoti daugiau negu kiti rinkos

dalyviai. Likvidumą palaikyti stengiasi ir Anglijos bei Europos centrinių bankai. Diskutuojama, kada ECB paseks Amerikos pavyzdžiu ir ims mažinti palūkanų normą. Tačiau kovo mėnesį infliacijai preliminariai pasiekus 3.5 % ribą, toks sprendimas gali nusikelti toliau į ateitį.

Akcijų rinkose. Mėnuo prasidėjo gana ženkliu kritimu, tačiau jis truko tik savaitę. Vėliau rinkos bandė atgauti prarastas pozicijas. Gana ženkliai per mėnesį krito Brazilijos, Kinijos, kai kurių kitų besivystančių šalių akcijų indeksai. Tik 3-4% kritimą fiksavo JAV akcijų indeksai, Europoje nuosmukis buvo pora procentų didesnis nei už Atlanto. Akcijų vertinimai JAV nukrito iki keliolikos metų žemumų, tačiau investuotojai šiuo metu itin atsargūs ir kol kas į tokius signalus nereaguoja. Prognozuojama, kad lėtėjant ekonomikai, pelnų mažėjimą pradės jausti ne tik finansinio sektoriaus bendrovės. Antroje mėnesio pusėje optimizmą rinkose paskatino FED'o ir Europos centrinių bankų veiksmų situacijai pagerinti. Tai šiek tiek sumažino nerimą dėl likvidumo problemų ir grąžino bent dalį pasitikėjimo finansų rinka. Viena geriausių vietų investicijoms kovo mėnesį buvo Rusija – ten fiksuotas tik poros procentų kritimas. Be to, neblogos perspektyvos piešiamos ir Taivano rinkai. Ten rinkimus laimėjus opozicinei partijai, laukiama tvirtesnių ekonominių ryšių su Kinija ir teigiamos įtakos salos bendrovėms bei akcijų rinkai.

Žaliavos. Pagaliau sulaukėme korekcijos ir žaliavų sektoriuje. Atrodė, kad kainų augimas jau buvo beperžengęs visas racionalumo ribas. Galima sutikti, kad kainų šuoliui buvo ir objektyvių priežasčių, tačiau nemažai tame ir spekuliacinio elemento, todėl nedidelis nuosmukis niekam neturėtų pakenkti. Be to, aukštos maisto produktų kainos kelia ir

Fondų grąža

Fondų grąža 2008 03 31	Nuo metų pradžios	1 mėn.	1 metai	3 metai*
Akcijų fondai				
Hansa Rytų Europos akcijų fondas	-31.7%	-14.0%	-31.4%	+21.2%
Hansa Rusijos akcijų fondas	-17.0%	-8.7%	-9.9%	39.0%
Hansa Rytų Europos nekilnojamojo turto akcijų fondas	-21.4%	-8.2%	-21.0%	-
Hansa Centrinės Azijos akcijų fondas	-12.3%	-9.9%	-19.4%	-
Fondų fondai				
Hansa fondų fondas 30	-6.9%	-3.5%	-4.7%	-
Hansa fondų fondas 60	-12.7%	-5.3%	-9.1%	-
Hansa fondų fondas 100	-18.3%	-7.7%	-14.5%	-
Kiti fondai				
Hansa Rytų Europos obligacijų fondas	-3.8%	-3.2%	+3.9%	-
Hansa pinigų rinkos fondas	+1.1%	+0.4%	+3.8%	+2.8%
Pensijų fondai				
II pakopos				
Pensija 1	+1.1%	-0.4%	+2.5%	+1.4%
Pensija 2	-3.2%	-2.1%	-1.3%	+2.8%
Pensija 3	-6.1%	-3.0%	-4.0%	+4.5%
Pensija 4	-10.6%	-4.3%	-8.2%	-
III pakopos				
Pensija 1 plius	-4.8%	-2.8%	-2.1%	+3.6%
Pensija 2 plius	-8.7%	-3.6%	-6.2%	+6.0%
Pensija 3 plius	-14.0%	-5.2%	-11.0%	-
„Hansa gyvybės draudimo“ investavimo kryptys				
Vaikas 1	-7.0%	-3.6%	-5.2%	-
Vaikas 2	-12.8%	-5.3%	-9.5%	-
Vaikas 3	-18.4%	-7.7%	-14.9%	-
„Valdomos investicijos 1“	-7.0%	-3.6%	-5.2%	-
„Valdomos investicijos 2“	-12.8%	-5.3%	-9.5%	-
„Valdomos investicijos 3“	-18.4%	-7.7%	-14.9%	-
Akcijų kryptis	-18.3%	-7.7%	-14.4%	-
Europos bendrovių akcijos	-15.9%	-3.9%	-16.5%	+6.6%
JAV bendrovių akcijos	-16.2%	-4.8%	-20.9%	-2.3%
Rytų ir Centrinės Europos bendrovių akcijos	-31.8%	-14.1%	-31.6%	+8.0%
Rusijos bendrovių akcijos	-17.1%	-8.8%	-10.2%	-
Obligacijų kryptis	+2.2%	-0.6%	+3.7%	-
Europos vyriausybės vertybiniai popieriai eurais	+2.1%	-0.7%	+3.0%	+1.7%

* - vidutinis metinis pajamingumas

konfliktų pavojų. Eksportuojančios šalys stengiasi riboti išvežimą ir taip tenkinti vidaus paklausą ir kovoti su infliacija, o vartojančios šalys dėl kylančių kainų nebegali įpirkti pagrindinių maisto produktų. Situacijos rimtumą patvirtina ir Pasaulio maisto programa, kuriai papildomai prašoma pusės milijardo JAV dolerių, kitaip teks riboti labdarą vargstančioms šalims.

Žvilgsnis į priekį. Atrodo, kad maisto produktų ir kitų žaliavų ištekliai bus galvos skausmas dar daugelį mėnesių į priekį. Kainų augimą

galėtų sulaukyti pasiūlos padidėjimas ir paklausos sumažėjimas, o tai reiškia, kad sparčiausiai augančių šalių ekonomikos turėtų gana ženkliai sulėtėti. Kitas nemažiau svarbus klausimas yra JAV ekonomikos būklė. Tikėtina, kad lėtėjant jai ir naujienoms negerėjant, akcijų rinkose dar galime sulaukti bangų žemyn. Be to, prognozuojami nuostoliai yra didesni, nei jau paskelbti, todėl kalbėti apie krizės pabaigą ko gero dar kiek anksti, o investuotojai dabar turėtų būti apdairūs.

Martynas Žakevičius